მცენარეული მოტივები ანტიკური ხანის ქართულ არქიტექტურაში

თამარ სიდამონ-ერისთავი

სამაგისტრო ნაშრომი წარმოდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებისა და ხელოვნების ფაკულტეტზე არქეოლოგიის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

პროგრამა: არქეოლოგია

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: გურამ ყიფიანი, ისტორიის დოქტორი, სრული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2019

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორებისადმი აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

თამარ სიდამონ-ერისთავი

26.06.2019

აბსტრაქტი

ნაშრომი ეხება, ანტიკური პერიოდის საქართველოს არქეოლოგიურ ძეგლებზე, აღმოჩენილ არქიტექტურულ დეტალებს, რომლებზეც მცენარეული მოტივებია გამოსახული. განხილულია დედოფლის მინდორზე, შიომღვიმეში, საირხეში, სარკინესა და ვანში აღმოჩენილი კაპიტელები. ამ ელემენტებში ანტიკური სამყაროს თითქმის ყველა წამყვანი ცენტრის გავლენაა შერწყმული, ერთდროულად გვხვდება ბერძნული და აღმოსავლური კულტურისათვის დამახასიათებელი ნიშნები. კვლევის მიზანია მცენარეული მოტივების შემცველი დეტალების შესწავლა მოცემული არტეფაქტების მიხედვით, მათი კლასიფიკაცია და არქეოლოგიური კონტექსტის განსაზღვრა. პარალელების მოძიება, ქრონოლოგიისა და გავრცელების არეალის დადგენა. მეთოდოლოგია განისაზღვრება კონკრეტულ თემაზე არსებული, ქართული და უცხოური ლიტერატურის კვლევა-შეჯამებით. თითოეული შესწავლილი და განხილული დეტალი იმით, არის საინტერესო და უნიკალური, რომ ზუსტი ანალოგი მათ არ მოეძებნებათ.

ჩემს მიერ წარმოდგენილი მასალები ადასტურებს ძველი საქართველოს განსაკუთრებულ როლს კულტურათა დიალოგის პროცესში. ის ახალ სკოლებსა და სტილებს სხვა კულტურებიდან ნასესხები მხატვრული ფორმებით ასაზრდოებს, რაც ადგილობრივ „პროდუქტთან“ თანაარსებობს.

Abstract

Following topic is about plant motifs and patterns as an decorative elements on architectural fragments in antique period of Georgia. Here mainly were studied capitals discovered at Dedoplis Mindori, Shiomghvime, Sairkhe, Sarkine and Vani. In these elements are depicted cultural influences from almost all the main centres of antique period, including Greek and Eastern cultural marks. The goal of the research is to study artefacts with plants motifs, to classify and define archaeological context for all of them. Look for parallels, define chronology and the area of expansion. Methodological approach is mainly to study and analyse Georgian and foreigner literature. Each element is interesting and unique as far as they don't have exact analogues within and across the Georgia. The material presented in this thesis is a proof of old Georgia's important role in the processes of cultural dialogue. New schools and styles are merged with various artistic forms taken from different cultures, that coexists along with local "products".

მადლობა

მინდა მადლობა გადავუხადო ჩემს ხელმძღვანელს, გურამ ყიფიანს, საკვლევი თემის შერჩევისათვის, რჩევებისთვის და გაწეული დახმარებისთვის, ასევე ჩემს მეგობარ ანა ნაკაიძეს, რომლის გარეშეც ვერ შევძლებდი ნაშრომისთვის დასრულებული სახე მიმეცა. მადლობა ყველა იმ ადამიანს, ვინც გვერდში მედგა და მათ ვისაც შემდგომში დააინტერესებს ჩემი ნაშრომი და დროს გამოყოფს კვლევის გასაცნობად.